

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi!

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu (administracija) in ekspedicijska na velikem trgu h. števil 9, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljanj velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu št. 9, v II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Nova obrtnijska postava.

Z Dunaja, 16. decembra.

Večini državnega zbora se pač ne more očitati, da bi po nepotrebnem čas tratila. Odkar se je sošel državni zbor, bila je vsaki dan seja, ki je navadno trajala 5 do 6 ur, včeraj pa se je ob 7. uri pričela še zvečerna seja, v kateri se je nadaljevala obravnava obrtnijske postave. Pri § 36 stavil je dr. Fuchs že v mojem dopisu omenjeno resolucijo o posvečevanju nedelj, ki je med levičarji zbudila veliko nevoljo. Ker so se pa bali jej stvarno nasprotovati, znosili so se z izgovorom, da ne gre pri obrtnijski postavi o tej reči govoriti.

Pri § 37 stavil je Löblich predlog, naj se tudi za kupčijo zahteva dokaz, da se jo je izučil, kdor jo hoče samostojno pričeti. Poslanec Zallinger pa je ta predlog nekoliko skrčil, ter tak dokaz zahteval samo za kupce, ki se poleg kupčije tudi pečajo s kako obrtnijo. Pa pri glasovanju sta bila oba predloga zavržena in § 38 bil je sprejet po nasvetu odsekovem, ravno tako naslednji paragrafi do § 55. Pri §§ 56 in 57 pa se prične živahna razprava. Ta paragrafa določujeta, da se ima lastniku obrtnijskega podjetja povrniti škoda, ako se iz javnih vzrokov in ozirov ustavi ali opravi njegovo podjetje. To škodo bi imeli v prvi vrsti povrniti posamezni ljudje in občine, katerim odprava koristi, ako bi pa to povračilo presegalo njih premoženje, bi ga morala trpeti dežela ali pa država. Reč dala je že odseku veliko opraviti. Odborniki češkega in Hohenwartovega kluba so namreč rekli, da bi zamogli le tedaj pritrčiti tej postavi določbi, ako bi povračilo trpela država, da pa nikakor ne morejo privoliti, naj se v to zavežejo posamezni ljudje, ali občine in dežele. Pa levičarji, ki so zmerom gledali le na korist fabrikantov, zadobili so v odseku s pomočjo Poljakov večino, in zastopniki omenjenih klubov ostali so v manjšini. Ko se je pa reč pretresala v klubih, izrekel se je češki klub odločno, da ne more pritrčiti §§ 56 in 57, ampak naj se iz obrtnijske postave izpustita in naj se reč vravna s posebno postavo, ali pa naj ostane pri dosedanjih določbah, po katerih ima vsakdo še le po civilnem procesu dokazati pravico do povračila. Tem nazorom je pritrčil Hohenwartov klub, in naposled so tudi Poljaki spoznali nevarnost §§ 56 in 57. Pri obravnavi je Adamek pojasnoval slabe posledice, ki bi jih imela ta paragrafa za posamezne ljudi, kakor tudi za občine in dežele, ter je nasvetoval naj se izpustita. Poslanec Krofta pa je rekel, da § 56 bi smel ostati, ker določuje samo pravico do povračila in odpravo škodljivih podjetij, namesto § 57 pa nasvetoval določbo, da se ima to povračilo določiti po obstoječih postavah. Ob enem je nasvetoval resolucijo, naj vlada prej ko mogoče zbornici izroči v pretres posebno po-

stavo, po kateri naj bi se vravnavala omenjena povračila.

Tudi levičarji so menda sprevdili nevarnost § 56 in 57 ter se za nju niso več tako silno potegovali kakor v odseku, in še Mačekovi vedel drugega storiti kakor predlagati, naj se obravnava in sklepanje o tih dveh paragrafi odloži dotlej, da bodo dovršeni vsi drugi paragrafi obrtnijske postave, ker je potrebno, da poslanci reč še bolj temeljito premislijo in preštudirajo. Pa pri glasovanju bil je ta predlog zavržen. Ko se je pa glasovalo o §§ 56 in 57, obsedeli so vsi poslanci na desni in na levi; zavržen je bil pa tudi predlog Kroftov z njegovo resolucijo vred, in ko se je potem glasovalo o predlogu vladinem, obsedeli so zopet vsi poslanci, in se še ministri niso vzdignili zanj. Vsled tega glasovanja § 56 in 57 toraj odpadeta, in ostalo bo pri dosedanjih določbah državlanskega zakonika, ako gospodska zbornica tega sklepa ne spremeni in izpuščenih paragrafov zopet ne sprejme.

Ura je med tem postala deset, in g. predsednik je sklenil sejo.

Danes je zbornica obravnava nadaljevala. Paragrafa 58 in 59 bila sta sprejeta brez ugovora. Pri § 60, ki govori o prodajanju in ponujanju blaga po ulicah in bišah, govorila sta Fürnkrauz in Pöck ter priporočala od Pöcka nasvetovano resolucijo, naj vlada skoraj vravna havziranje. Hoffer je govoril zoper § 60, pa poročevalec je priporočal, naj se sprejme brez premembe, kar se je tudi zgodilo. Ravno tako ste bile sprejete k temu paragrafu v odseku nasvetovani resoluciji.

Dalji razgovor se je pričel pri zadrukah. Löblich je nasvetoval v § 106 izpustiti besede, da se zadruge tam ne ustanovljajo, kjer bi bilo to zaradi krajnih razmer nemogoče. Dr. Rus govori za postavo, pa vendar le pravi, da bode ostala samo na papirju, ker je ne bo mogoče izvrševati.

Graf Wurmbrand govoril je zoper § 106. Njemu se zdi potreba obrtnike zediniti v zdrukah, ne gre pa razločka delati med mojstri in pomočniki. Pomočniške zveze se bodo vsled tega poprijele socialističnih nazorov, in popuščali bodo delo, kadar se jim bode zljubilo. Oa tedaj nasvetoval, naj se § 106 sprejme tako, kakor ga je bila nasvetovala vlada v svojem predlogu.

Vladni zastopnik Weigelsperg odgovarja, da je vlada pritrčila sklepu odsekovemu, ker misli, da se bode na ta način naj lažje naredila in ohranila sprava med mojstri in pomočniki. Po nasvetu poslanca Hermana se sprejme konec obravnave in govorita le še glavna govornika Löblich in Neuwirth. Löblich zavrača Wurmbranda in pravi, da različni paragrafi določujejo pravice pomočnikov in se toraj ni treba bati posledkov katerih je omenjal Wurmbrand.

Neuwirth, ki je unidan govoril za dokaz izučitve je danes zopet trdil, da je za obrt-

nijsko svobodo, katero pa obligatorične zadruge silno zavirajo. Konečno je priporočal predlog Wurmbrandov. G. poročevalec krepko zavrača ugovore, kakor jih priporoča odsek ter pravi, naj se sprejme njegovi predlogi brez premembe.

Pri glasovanju se prejmo § 106 do 114 brez premembe in se nasvet Wurmbrandov zavrže. Dalje se sprejme resolucija, ki jo je nasvetoval Hevera, da naj vlada zadrug ne preobklada z davki in § 115 do 118. Pri zadnjem je bil Löblich nasvetoval izpustiti določbo, da mora biti 18 let star, kdor se hoče vdeleževati raznih volitev, kar pa ni obveljalol!

O vzrokih boja med pogansko-rimsko državo in krščanstvom.

Nastopni govor 14. okt. 1882, govoril Dr. Friderik Maassen, sedanjí rektor dunajskega vseučilišča.

(Dalje.)

Da je to stališče vplivalo na ravnanje rimske države proti kristijanom, je po vsem, kar vemo, gotovo. Se vé, da bi se bile dale postave o nedovoljenih družbah in o nedovoljenih verah upotrebljevati proti kristijanom. V resnici pa so bile te postave v kazenskih pravnih kristijanov važne le za uved obravnave. Predmet kazni bil je bistveno sakrilegična pregreha zoper nj. veličanstvo, koje je bil kriv upornik zoper daritev.

Nikakor ne bodemo dvomili, da je to res tako, ako se ozremo na to obravnavo.

Sacrificia aut morere, „daruj ali umri“, to je izbira, ki se stavi kristijanom v vseh pravnih. Če se brani darovati, je pogubljen; če daruje, je prost, po preteklosti se ne vpraša. In tako se je tudi smrtna kazen obrazloževala pravilno z uporom proti daritvi. Kjer se izjemoma obsodba ssmo na krščansko spoznanje opira, tu se je vsaj daritev prej tirjala, in krščansko spoznanje ravno obsega upor proti daritveni zapovedi.

In to ravnanje vjemalo se je popolnoma s cesarskimi povelji. Že Trajan je odgovoril Pliniju na njegovo vprašanje, da naj se nobeden ne kaznuje, kdor daruje. Enako je odgovoril Mark Avrelj na poprašanje cesarskega namestnika v obtožbi kristijanov Vienneških in Lijenskih. In tudi ob času pravega uničevalnega boja, ko glavni namen krščanskih obtožb ni bil več ta, namreč prisiljevati posamezne uporne kristijane, upogibati njih voljo državni oblasti, ko so bile (obtožbe) temveč sredstvo za zatiranje krščanskega imena, tudi sedaj še je vse odvisno od upora proti daritvi. V razglasu Dioklecijanovem od l. 304, najstrašnejem, ki so bili sploh razglašeni proti kristijanom, je zapovedano, da se naj le oni s sveta spravijo, ki se na noben način ne dadó pregovoriti, da bi darovali.

Toraj kristjana ne kaznujejo radi tega, kar je v preteklosti slabega storil, temveč radi sovražnega mišljenja, ki ga je ravno kazal,

upiraje se obredom državnih bogov. In da to prav razumemo, treba pomniti, da ni bilo hudodelstvo storjeno z vsakim, temveč še le z neprenehljivim, trdovratnim uporom proti daritvi. Radi tega preté mu najprvo s smrtjo, skušajo ga pregovoriti, in akoravno se je zatoženec večkrat protivil, silijo ga iz nova. Celó že obsojenega izpusté, če je le sedaj še pripravljen darovati (S. Rinart 110 sq.) Še le, če so vse poskušnje zastoj in če je s tem „obstinatis“, nepremagljiv upor, jasno dokazan, izvrši se „supplicium“ (kazen). Tu leži tudi vzrok, da je Trajan prepovedal, iskati kristijanov. Conquirendi non sunt (C. Plinii et Traj. ep. 97 (98). Zakaj naj bi se jim dajala priložnost do resničnega hudodelstva?

V tej zvezi razvidimo tudi važnost, ki jo je imela pri krščanskih obtožbah natezalnica. Tertulijan očita cesarskim namestnikom, da mučijo kristijane popolnoma proti pravici in redu. „Če sploh hudodelnike mučite, zgodi se to, da jih k priznanju prisilite, nas pa mučite da tajimo.“ Zgovorni zagovornik krščanski, mož pretanke pravoslavne vesti, prezrl je popolnoma, kako dobro da hočejo kristijanom rimski namestniki. Cesar so se sploh posluževali, da so primorali smrtna priznanja, to so tú rabili, da bi kristijane varovali pred smrtno kaznijo. (Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani 20. decembra.

Avstrijske dežele.

Z opozicije, katero je vlada najdlja pri deželnem in okrajnem šolskem svetu na Dunaji, ko so izstopili zastepovalci dežele in mesta iz svetovalstva, misli vlada ravno tako postopati, kakor je postopala in še sedaj postopa z opozicijo od cerkvene strani, namreč oboje svetovalstvo bode opravljalo službe, kakor prej, tudi brez navzočnosti teh, ki nočejo zastopani biti pri svetovalstvih.

Prusko-avstrijska zveza se sedaj razpravlja po časopisih; ljudje, ki slišejo travo rasti, ugibljejo, zakaj da se je ta zveza, ki je bila sklenjena 15. oktobra l. 1879, in ima trajati do 15. oktobra 1884 ravno sedaj javno razglašala. Zveza ta je samo za obrambo, in ima poglavitno to v sebi, ako bi bila napadena kaka država na dveh straneh, mora ji na pomoč priti druga. Zveza vendar ne izključuje pomoči, ako bi bila napadena teh držav ktera na eni strani, da bi ji ne pomagala tudi tačas druga. Vidi se, da je ta zveza najbolj obrnjena zoper francosko-rusko zvezo, kaj bi namreč pomagala zveza med zshodom in vzhodom, ako je v sredi močen jez. — O tej zvezi se piše tudi to-le: Knez Bismark se je o tem dogovoril z avstrijskimi državniki vpričo cesarja Franca Jožefa, pa ni mogel za gotovo povedati, bode li mogel svojega cesarja pridobiti za to zvezo. Poslal je grofa Otona pl. Stolberg-Wernigerode v Baden-Baden, kjer je bil tačas cesar. Cesar je le nerad v to privolil, ker se je bal, da bi to lahko veljalo zoper Rusijo, in je on imel za podlago svoje politike prijazno zvezo z ruskim cesarjem Aleksandrom. V pogoj svojemu podpisu je zahteval, da naj se to naznani ruskemu cesarju in naj se poudarja, da se to godi le z ozirom na mir. — Zveza ta ne ovira prijateljskih razmer do Rusije, kakoršne so sedaj v resnici. Porok temu je potovanje Giera v Varcin, kar se gotovo ni zgodilo brez cesarjeve vednosti. Giers zastopa zmernost in previdnost v politiki, panslavisti so zoper njega isto tako, kakor so zoper Prusko in Avstro-Ogersko.

Vladni predlog je: Tirolcem dati 452.000 za vrnavo reke Adige (Eč); 85.000 za reko Eisak, za neutralno progo reke Adige 45.000 gl.; 4 milijone, da se vravna tek drugim vodam, od tega se more posoditi 1.500.000 vodnim družbam, soseskam in sosesččanom, vrhu tega se bode dalo potrebnim občinam podpore 500.000, ki se ne bode povrnila; Koroški se bode dalo 50.000 proti povračilu, 100.000 za posojilo občinam, za vrnavo Zile se bode dalo 141.000 gl.

Na vseučiliščih v Pragi bodo menda drugo leto odprli medicinsko fakulteto. Zbor profesorjev se je izrekel zato, da naj se medicinska fakulteta otvori že prihodnje leto, in da naj se na nji umešče česki učeniki iz nemške univerze, bode baje tudi minister prijenjal, in dovolil otvorjenje o tem času. Vsaj sedaj tako poročajo, da se česki klub zaradi tega razgovarja z denarstvenim ministrom, ker so načelna vprašanja razrešena.

Napitnico je naredil preteklo saboto 71let star občinski svetovalec Staudinger pri obedu na g. dr. Uhl-a mestnega župana na Dunaji, kupice zazvone, a občna radost se hipoma spremeni v strah in grozo, g. Staudinger je glavo pobesil in pri tej priči umrl.

Vnanje države.

Iz Belgrada. 15. t. m. je bila otvorena skupščina v Belemgradu. Sešlo se je 120 poslancev. Predsednikom je bil izvoljen profesor Kujunčič in podpredsednikom trgovec Miloš Glisjč, ki spadata k liberalni stranki. Voljeni so bili tudi enoglasno perovodji. — Ko je kralj potrdil te volitve, volila je skupščina poslance, ki povabijo kralja, da slovesno otvori skupščino. Ob 3 popoldne je prišel kralj v skupščino in bral prestolni govor, v katerem se je zahvalil za vdanost ljudstva, zahvalil se Bogu, ki ga je rešil smrtno nevarnosti. Potem je rekel, da je Srbija v prijaznih razmerah z drugimi državami, dalje omeni presrčnega in prijaznega sprejema, ki ga je najdel v Bulgariji, nadeja se, da bode prijaznost med Bulgarijo in Srbijo dan na dan čvrstejša. Dalje omeni sklepov zadnje sesije, ko so bile sklenjene kupčijske pogodbe, grajenje železnic privoljeno, dolg izbrisan, kupčija olajšana, in s tem se je množilo blagostanje v deželi. Modrost in domoljubje zahteva, da se to po moči podpira. Predloge bodo: občni colni tarif, nasvet postave o vstanovljenji narodne banke, borse, potem načrt postave, ki se tiče vstanovljenja oddelka za varovanje dohodkov, kapitala in zoper elementarne nezgode. — Kralj tudi ni pozabil omeniti vojaške reforme rekoč, ko je bila Srbija proglašena za kraljevino, so vse velevlasti in omikani narodi priznali novo stanje Srbije, in razodeli srbskemu narodu svoje zaupanje. Skupščina je že pokazala, da hoče povsod v duhu časa napredovati, kralj tedaj pričakuje, da bode skupščina tudi tukaj vvedla reforme, da bode srbska vojna vesposobljena, potegniti se za korist dežele, za slavo naroda. Bog blagoslovi Vaše delo!

Prestolni govor je spremljala skupščina z dobroklici, posebno tam, ko se je govorilo o rešitvi kralja, o prijaznih razmerah do velevlasti, o prijateljstvu do Rumunije, in o napredku Srbije v kulturi.

Zedinjeni staroverci na Ruskem. Govorilo se je, da bode pl. Giers sklenil s Svetim Očetom nekako pogodbo z stran katolikov pod Rusko oblastjo; a čuje se, da ruska vlada zedinjene grke sedaj huje preganja kakor prej. Razkolniški škof Leon-

tius iz Varšave se je pritožil pri gubernatorju Albedinskemu, da katoliški mašniki unitom, ki nočejo prestopiti v rusko cerkev, sv. zakramente dele. Ob enem je prosil gubernatorja, naj ukaže administratorju katoliške nadškofije v Varšavi, da prepove duhovnom deliti svete zakramente unitom. Bržkone se je obrnil tudi do ministra prosvete Pobjedonosev, ker gubernatorja v Lublinu in Podlahiji sta dobila povelje, ravnati brezobzirno z uniti. — No, to je saj odveč, ruski uradniki so vse storili, kar je bilo mogoče, rabili so zvijačo in surovo silo, obetanje in palico, da bi omajali unite. Vendar so si zmislili sedaj še nekaj novega. V Podlahiji so si izmislili pravoslovno bratovščino za spreobnjenje unitov, sv. sinoda daje udom zlate, srebrne ali bronaste svetinje, kakor se že tako ali tako odlikujejo. Ruska vlada bi rada vprašanje zarad unitov po svoje rešila, da ne bode treba kaj tacega v pogodbo jemati. Toda, kar leta in leta niso dosegli, bodo javolne tudi sedaj. Sicer pa pravijo, da sta si grof Tolstoj in minister Pobjedonosev zelo navskriž zaradi ruskih starovercev. Tolstoj teh tudi noče preganjati, ki sicer cara ne spoznajo za cerkvenega poglavarja, so pa zvesti podložniki, Pobjedonosev pa jih hoče preganjati, kakor dosihmal. Car Aleksander je baje na strani Tolstoja. — Pohujšanje se je na Ruskem začelo v višjih krogih, pri glavi, od tod mora priti tudi poboljšanje, da bode rešena Rusija.

V Rim je šel bivši nadškof Sembratovič, 10. t. m. je bil pri sv. Očetu. V Rim je tudi šel nadškof Stadler iz Bosne, — Ruski minister Giers je šel 13. t. m. iz Rima čez Napolj v Palermo.

Iz Pariza. Louis Blanc je bil 12. t. m. pokopan na državne stroške. Pogrebcev ni imel mnogo, kar nam vnovič kaže, da ljudovlada ne vabi in ne mika ljudstva tako, kakor še pred kakima dvema leti. Z besedo in pismom je delal za komunizem, a l. 1871 se je vzdignil zoper francosko komuno, to nam kaže, da je že razločil med mislijo in izpeljevanjem in da se je sam vstrašil posledic svojega ravnanja. — Francozje imajo sedaj preveč drugih skrbi, kakor da bi se vneli za starega revolucionarja. — Državno gospodarstvo za l. 1882 je bilo nastavljenost z 2818 milijonov frankov, je pa uže sedaj više od 3000 milj. Prihodkov je komaj 90 milijonov več, a zanašali so se, da jih bode še enkrat toliko. Z l. 1883 je troškov 3100 milijonov, a prihodki so prešteti le na 3060 milijonov. Ker je troškov rado več, sme se pomanjkanje prešteviti na 150 do 200 milijonov. Poslanci hočejo le davke povišati, a vlada se poteguje za kase.

Prihodnje dni bode vlada tirjala 9 milijonov za osvojenja Tonkina. Francosko ima uže več del Tonkine ali v oblasti ali pod nadzorstvom. Ako dobi še Tonkin, potem gospoduje po mogočni reki Makony notri do kitajskih bregov. Kitajsko pa krepko oporeka zoper osvojenja Tonkina ki ga ima za sebi podložno deželo. Kitajski poveljnik je prišel tje z 10.000 mož, da se zoperstavi Francozom. — O ministerstvu Duclerc so rekli, da je le za počitnice (med sejami). Sedaj je uže pet mescev staro, in bode brž ko ne še živelo, ker na Francoskem je stalno le to, kar smatrajo za provizorno.

Iz Berolina 13. decembra. Windthorst, govornik katoličanov v pruskem državnem zboru, je prašal danes državnega kancelarja: Ali je zavezni svet (Bundesrath) zavrgel odpravo prognanske postave, katero je državni

zbor 18. januarja z večino dveh tretinj sklenil, odpraviti, in zakaj se je to zgodilo? Namest drž. kancelarja je min. pl. Bötticher rekel, da se je to zgodilo 5. julija. Vzrokov pa kancelar ne more povedati, ker je pri glasovanju enega to, drugega kaj drugega vodilo in ker se o tem ne piše zapisnik. Na to je pravil Windthorst zasoljene vsemu zboru tako, da je poslanec Richter vodja liberalcev rekel, da mu dopade marsikaj, kar je govoril Windthorst, a središče naj se o tem poboga z državnim kancelarjem.

Socijalisti so se v državnem zboru pritožili, da obsedni stan v Berlinu, Hamburgu in Lipskem ni dosti utemeljen, a zbor ni tega odobril in je spomenico o izpeljanji socijalistične postave vzel na znanje. Za napredno stranko je rekel Richter, da bode glasoval za nasvet socialistov; v imenu središča je rekel Windthorst, da bode glasoval zoper nasvet socialistov, spomenico pa jemlje na znanje, ter je ne odobruje, niti ne graja, marveč drži se le tega, kar je v spomenici naštetega. — (Socialistov je na Nemškem čedalje več, če silo jih tudi železni Bismark ne bode ukrotil, tam kjer katoliške duhovne preganjajo, ne bodo ukrotili socijalistov.)

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 17. dec. (V državnem zboru) se je včeraj obravnavala postava o nabiranju vojaških novincev v prihodnjem letu. Levičarki poslanec Schöffel porabil je to priliko, da bi kot bivši oficir pokazal svoje strokovnjaške vednosti, ter je oistro grajal preustrojo vojaštva, rekši, da se vsled tega naša armada 10 let ne bode mogla ganiti, da je edinstvo njena v nevarnosti itd. Stavil je konečno predlog, naj se obravnava in sklepanje o tej postavi toliko časa odloži, da bode vlada zbornici podala potrebna pojasnila o preustroju vojaštva.

Poročevalec Zeithammer ga je dobro zavračal, rekši, da je tako odkladanje nemogoče, ker se mora nabiranje novincev vršiti na pomlad, in da bi bilo tudi nepotrebno, ker je g. Schöffel pokazal, da je že zdaj prav dobro podučen o raznih rečeh, ki jih hoče še zvedeti. Tudi minister Welsersheimb je odgovarjal Schöffelnu pa le ob kratkem, rekši, da je vojni minister reč razložil v delegaciji, ki mu je dovolila budget in da temu nima nič dostaviti.

Pri glasovanju ostane Schöffelov nasvet v manjšini in se prične posebna obravnava. Pri tej se oglasi Fanderlik, ki je bil pri delegaciji poročevalec o vojnem budgetu, ter dokazuje, da so pomislili Schöffelnovi o preustroju vojaštva prazni in ničevi, kar Schöffelna tako razardi, da vnovič poprosi besedo in v strokovnjaškem svojem ponosu Fanderliku zakliče: Čevljar, ostani pri svojem kopitulu! Pa Fanderlik mu odgovora ni dolžen ostal. Opomnil je, da se gospodje vojaki radi ponajajo in po strani gledajo nevojake, kar pa v zbornici ne gre, in da je on kot poslanec govoril o tej zadevi ravno tako kakor Schöffel, ki je trdil, da ne govori kot vojak, ampak kot poslanec. Ako bo Schöffel kadaj hotel govoriti o socijalnih ali pravnih razmerah, mu on nikdar ne bode rekel, naj ostane doma in naj kot medlinški feldmaršal eksercira ali vadi svojo armado (silen krohot med poslanci!). Ako se pa gospoda tolikanj boji samostojne ogerske armade, naj pomisli, da je ona državo presekala, in da je tudi ona odgovorna za vse nasledke. (Dobro na desni, ugovori na levi.)

Tudi štajarski baron Hackelberg je mislil, da mora spregovoriti o vojaštvu in pritrkavati Schöffelnu, in morda bi se bil oglašil še kak levičar, ko bi ne bil grof Henrik Clam-Martinic opomnil, da zbornica nima pravice razsojevati preustroje vojaštva, ker ta reč zadeva delegacijo, in da danes ni na dnevnem redu vojaštvo sploh, ampak le nabiranje novincev, katerih pa zbornica po postavi ne sme in ne more odredi. Reč je bila s tem dognana in postava sprejeta. Po tej postavi se bode imelo v naših deželah za leto 1883 nabrati 61.514 vojaških novincev, in sicer 55.922 za redno vojno in mornarstvo, 5592 pa za reservo.

V začetku seje predlagal je poslanec Hipoliti, naj se vladni predlog glede Tirolske in Koroške izroči posebnemu odseku 24 udov. Roser in Zallinger podpirata ta nasvet, ki se tudi sprejme. Na koncu seje pa je izročil poslanec Nabergoj vladi interpelacijo v zadevi Kioških ribčev, ki zahajajo v avstrijske vode in zaradi katerih so bili nedavno nekateri tržaški okoličani obsojeni. G. Nabergoj vpraša pravnega ministra, kako to, da je smel pri dotični obravnavi italijanski konzul sedeti v ograjenem samo za sodnike odločenem prostoru, in je li častno za naše sodništvo, ako ga tujec kontrolira? Dalje vpraša ministra notranjih zadev, kaj hoče storiti, da vnanji podložniki ne bodo prihajali v naše vode domačim ribčem na škodo?

Ob treh je predsednik sklenil ob desetih pričeto sejo. Druga seja bila je zvečer ob sedmih ter se je v tretjem branji sprejela postava o nabiranju vojaških novincev, potem pa nadaljevala obravnava obrtnijske postave, o kateri poročam na drugem kraju. Ob desetih zvečer je predsednik sklenil sejo, ter prihodnjo sejo napovedal za danes o poludne, ter hoče danes na vsaki način dovršiti obrtnijsko postavo. Državni zbor se ima sniditi po novem letu 15. ali 16. januarija.

Z Dunaja, 18. decembra. (Državni zbor) je imel danes zadnjo sejo, v kateri so dr. Poklukar in njegovi slovenski tovariši naučnega ministra Conrada interpelirali, hoče li skrbeti, da bodo učitelji ljudskih šol v slovenskih krajih na Koroškem v resnici zmožni slovenskega jezika? V razpisih služb navadno stoji, da se znanje slovenskega jezika sicer želi, ali ne, da bi bilo neobhodno potrebno. V tej seji sta razun tega tudi Schönerer in Fürnkranz stavila predlog o posvečevanju nedelj in vravnanih dela delavcev, žensk in otrok po rudnikih. V zbornici so bili sicer že prej glede delavcev od vlade in gledé posvečevanja nedelj od dr. Fuchsa stavljene enaki predlogi, pa Schönerer in Fürnkranz vesta, s čem bi se ljudem prikupila in ponavljata predloge o katerih se jima dozdeva, da bodo radostno sprejeti od ljudstva. Za tem je novo izvoljeni južno-tirolski poslanec Lorenzoni storil obljubo in je bila obrtnijska postava sprejeta v tretjem branji. Izmed levičarjev je okoli 20 poslancev glasovalo za postavo, drugi so obsedeli. Slednjič bil je voljen odsek, ki bode pretresal predloge o pomoči za Tirolce in Korošce. G. predsednik dr. Smolka, ki je v začetku seje prosil dovoljenja v imenu zbornice čestitati cesarici k rojstnemu dnevu, je za tem sklenil zborovanje s pristrčno željo, naj bi počitnice dobro teknile poslancem. Prihodnjo sejo bode naznanil pismeno; pravijo da se državni zbor prične 15. ali 16. januarija.

V gospodski zbornici se liberalni gospodje kujejo. Konservativna stranka je hotela šolsko komisijo pomnožiti, da bi bila skoraj rešena šolska postava in bi je dosedanja liberalna večina nalašč ne zadrževala. Pa liberalci tega

niso hotli in so vsi izstopili iz komisije. Volili so toraj čisto nov odsek, v katerem imajo konservativci večino. Liberalna stranka se volitve ni hotla vdeležiti in njih listi naznanjajo, da tudi odborništva ne bodo sprejeli. Ravno v isti seji bil je izvoljen tudi odsek za obrtnijsko postavo.

Domače novice.

V Ljubljani, 21. decembra.

(Zlata maša sv. Očeta Leona XIII.) Po časnikih se je raznesla govorica, da bodo sv. Oče Leon XIII. v soboto obhvalili svojo zlato mašo. Sv. Oče papež so bili rojeni l. 1810 in v mašnika posvečeni l. 1837. Tedaj bodo petdesetletnico mašništva obhajali še le l. 1887.

(Z železnico v Kamnik) zna vendar resnica biti. Včeraj je bila komisija se sošla unkray kolodvora južne železnice k kateri je bil povabljen tudi centralni odbor c. k. kmetijske družbe, da potrebno presodi in vravna za gradenje železnice v Kamnik. Naj bi se že tudi kaj storilo za dolensko železnico v Karlovec, ki je gotovo v vsakem oziru še potrebniša.

(Božični oratorij) bo juter zvečer o 5^{1/2} uri v dečki sirotišnici na Poljanah. Je pa oratorij predstava Rojstva Jezusovega v živih podobah s petjem. Nekako je ta predstava podobna znani in po celi Evropi sloveči predstavi terpljenja Jezusovega v Oberamergavu.

Predstava bo juter slovenska, v soboto pa nemška, vselej o 5^{1/2} uri.

Vstopnice se dobivajo v gosp. Souvanovi in Karingerjevi štacuni in sicer s sedežem po 50 kr. brez sedeža po 20 kr.

Pet je in podobne so pravizvrstne. Kdor ima priliko, naj le gré in naj se sam prepriča. Žal ne bode nobenemu, vrh tega je pa blagi namen: Pomoč v bogim dečkom. Drugikrat kaj več.

(„Učiteljski Tovariš“) naznanja svojo delavnost za prihodnje leto. Izhajal bode kakor dosihmal po dvakrat na mesec in stal bode za celo leto 3 glid. za pol leta 1 glid. 50 kr. Vrednik mu je g. A. Praprotnik vodja I mestne šole. List je vreden vsestranske podpore, ker budi in združuje slovenske učitelje in nastopa sedaj svoj 23letni tečaj. Lepa starost listu, ki ostane zvest svojemu načelu izrejevati vrle Slovence na cerkveni podlagi.

Razne reči.

— Sprememba duhovščine v Ljubljanski škofiji: Č. g. Anton Verbajs, kapl. na Kerki je prestavljen v Leskovec. Starosta kranjske duhovščine č. g. Jurij Košmerl (rojen 4. aprila 1791), župnik v pokoju je umrl 19. t. m. ter bode danes popoldne pokopan. R. I. P.

— Nesreča vrh nesreče. Menda tako res že ni bilo, kar ljudje pomnijo. Komaj je potihnilo po Tirolskem, nastopile so povodenj po drugih deželah. V porenjskih krajinah so mesta grozovito trpele n. pr. Düsseldorf, Kolin i. dr. Po Ogrskem se prebivalcem v nižavah ne godi dosti boljše. Eaako se poroča iz Francoskega.

Po drugih deželah napravlja neprecenljive škode ogenj. Na Ruskem je pogorelo mesto Orenburg skoraj vse. Poročila govorijo, da je požar trajal devet dni in sicer da je ob enem gorelo na več krajih. V Londonu, glavnem mestu Angleškega, je pogorelo nedavno gledališče (k sreči po dokončani predstavi); kmalo potem neko predmestje. Škode cenijo nad 12 milijonov glid. Pogorelci so v strašni revščini.

Iz Trata se poroča, da v nedeljo teden po-

poludne je bilo kakor na soden dan. Že dopoldne je po mehkelem vremenu morje narastlo, da je bilo več nižjih ulic takoj pod vodo. Morje je zalilo magacine, kavarne in nižja stanovanja. Ob 1. uri popoldne se je nebo potemnilo ter je začelo grozovito se bliškati, grometi in treskati da je bilo strah in groza (pri nas v Ljubljani je bilo tako vreme na večer nekako ob 6. uri). Tudi v Benedkah je bil trg sv. Marka in mnogo poslopj zalit in pod morsko vodo. V Rimu je prestopila Tibera svoje meje ter spodnje mesto poplavila.

Res ne bilo bi ne kraja ne konca, naj bi hotli vse nenavadne nesreče po ognji in povodaji naštevati. Bog se vsmili prizadetih, daj jim pa tudi milost, da spregledajo ter ne dolžijo le slepe narave, ampak se k Bogu in veri spet nazaj povrnejo!

— Pastýř duchovní donaša v 2. sešitku III. letnika pridige in osnove do tretje nedelje po razglašenji Gospodnjem, zlasti odgovore za na sveti dan, konec starega in začetek novega leta. Prečastiti proš V. Štulec spisuje začetke in osodke slovanske liturgije, pa velika dela ali velevine sedanjega papeža Leona XIII. Razprave pojasnjujejo krščevanje na domu, oskrbljevanje ubožnih, društvo sv. Josipa v podporo duhovščini ter našteva sedanje bogoslovce, katerih je v šesterih škofijah česko-moravskih skupaj 799; v lani bilo jih je samo 720. Vidi se, da se spet pomnožuje število onih, kateri hočejo služiti Gospodu. Nekaj se jih je poslalo tudi v Rim iz omenjenih škofij vsled želje, katero so sedanji sveti Oče razodeli bili o priliki romanja slovanskega.

— Vabilo. Vsi p. n. gospodje društveniki se vlijudno vabijo v letni redni občni zbor, ki bo dne 24. decembra t. l. točno ob 2. uri popoldne s sledečim dnevnim redom: 1. Letno poročilo odborovo. 2. Računski sklep za tekoče leto. 3. Proračun za leto 1883. 4. Poročilo o pogodbi skleneni z društvenim gospodom zdravnikom in z lekarnicami ter odobrenje te pogodbe po §. 24. dr. pravil. 5. Volitev novega odbora in sicer: predsednika, 10 odbornikov in 3 namestnikov ter volitev društvenega senata. 6. Posamezni predlogi. K obilni udeležbi vabi odbor slovenskega bralnega in podpornega društva v Gorici.

— Dr. Wood prof. v Montrealu spisal je že nekoliko člankov, v katerih pripoveduje, kako je večkrat najhujši revmatizem ozdravil in sicer s postom. Navadno ozdravi bolnika v štirih, včasih v desetih dneh. Onemoglim dovoljuje malo studenčnice in limonade. Ta način ozdravljenja se je potrdil že v 40. slučajih. Zdravljenje kroničnega revmatizma z lakoto in žejo trpi delj. Mislimo, da dr. Wood ne bo obogatel! V naši popačeni dobi se ljudje neradi postijo. Sicer pa zdravi na ta način že mnogo let jeden doktor Jezuit. Oster post pri Trapistih ozdravi še tako zastareli protin starih generalov.

— V severno ledeno morje bodo šli iskat danskih bark, ki so se po leti podale v to morje, a sedaj mislijo, da jih je nesreča zadela. Kapitan Norman je šel na Rusko, iskat sveta in pomoči, kako bi se pomagalo danski barki „Dympha“, ki se je brž ko ne ponesrečila. Ruski minister grof Tolstoj, ki je sicer zoper tako pomoč, ki se uže tretjič ponavlja, je vendar po telegrafu ukazal v Arhangelsk in v Tobolsk (Liberijo) naj se vse stori, kar je mogoče za dansko ekspedicijo. Odposlati mislijo 20 sani, v katerih je vpreženih po 6 sedlonov in tako nastopiti neznan pot v snežene puščave.

Javne dražbe.

22. dec. 1. eks. drž. zemljišče pok. Valentina Hribar iz Domžal. 3425 gl. Kamnik. 3. eks. drž. posest. Rok Mali iz Koroške Bele 2974 gl. Kranj. 3. eks. drž. pos. France Žgur iz Šentvida. Vipava. 1. eks. drž. pos. Johana Peče iz Rudolfovega 635 gl., 250 gl. Rudolfovo. 1. eks. drž. pos. Urša Mrak iz Begunj 362 gl. Radovljica. 1. eks. drž. pos. Tomaž Sidov Slatna 1844 gl. 50 kr. Radovljica. 3. eks. drž. pos. Jakob Mausar Vertače 555 gl. Metlika.

23. dec. eks. drž. pos. Florijan Sporn iz Pivke 275 gl. Kranj. 1. eks. drž. pos. Jernej Turk iz Hudega vrha 600 gl. Lož. 1. eks. drž. pos. Luka Čemažar iz Češence, 700 gl. Loka. 1. eks. drž. pos. Andri Drmastija, 100 gl. Ježica. Ljubljana. 1. eks. drž. pos. Ivo in Marko Vukanič iz Rozalnic, 360 gl. Metlika. 1. eks. drž. pos. Janez Ivanetič iz Metlike 4024 gl. Metlika. 1. eks. Ivo Malič iz Vinice 250 gl. Črnomelj.

29. dec. 3. eks. drž. pos. Sebastijan Nemeč iz Bitenj. Bistrica. 1. eks. drž. pos. Jak. Sedmak iz Knežaka 930 gl. Bistrica. 2 in 3. eks. drž. pos. Martin Jagodnik iz Tomaje 1100 gl. Bistrica. 3. eks. drž. pos. Anton Knafelc Zagorje. Bistrica. 3. eks. drž. pos. Janez Pugel Koses št. 10. Bistrica.

Umrli so:

17. dec. Janez Vatič, 5 m., bronhitis. V bolnišnici.
15. dec. Terezija Cerer, 35 let, jetika. 17. dec. Jože Strehovec, mizar 23 let, jetika. Stefan Mojškerc, 60 let jetika.

XIX. izkaz doneskov

za spomenik dr. J. Bleiweisa vit. Trsteniškega.

Prenesek iz XVI. izkaza 1427 gl. 30 kr.	
Nabral gospod Ivan Murnik:	
Gosp. Stare Jul., posestnik v Kamniku	15 „ — „
„ Orel, posestnik in trgovec v Kamniku	1 „ — „
Nabral gosp. Karol Šavnik v Kranji:	
„ Šavnik Karol, lekarničar v Kranji	10 „ — „
„ dr. Mencinger Jan, odvetnik v Kranji	5 „ — „
„ Omerza Fr., trgovec v Kranji	5 „ — „
„ Pirc Matej, trgovec v Kranji	2 „ — „
Gospa Florjan Katarina, posestnica itd. v Kranji	2 „ — „
Gosp. Krišper Rajmund, trgovec v Kranji	2 „ — „
„ Sajeve Ferdinand, trgovec v Kranji	5 „ — „
„ Majdič Peter, lastnik umetnega mlina itd. v Kranji	10 „ — „
„ Torkar Matija, župnik v v Košani	2 „ 40 „
„ Oblak Franc, računski svetovalec v Sarajevu	1 „ — „
Skupaj do zdaj	1487 gl. 70 kr

Izkaz daril za „Nar. dom.“

Dozdaj je bilo nabranih	7910 gl. 28 kr.
k temu:	
V zadnji seji akad. društva „Slovenija“ nabranih	13 „ — „
G. Ivan Skubala, profesor bogolovja in vodja dijaškega semenišča	8 „ — „
Rodoljubi v župniji Naklo v Istri so darovali vkupe	16 „ 50 „
Čisti dohodek keglanja na korist „narodnemu domu“ pri „Zvezdi“ prirejenege, naložen v hranilnici na knjižico št. 125.229 v znesku	632 „ — „
G. Lavrenčič Fr. v Gradi	5 „ — „
G. Klemenec Mih., tajnik občine Hrenoviške	1 „ 90 „
Iz pušice v Silberjevi gostilni in v sobi bralnega društva v Železnikih	1 „ 75 „
Iz pušice v gostilni g. Luka Šabeca v Št. Petru	2 „ 76 „
G. Josip Smole, zastopnik banke „Slavije“ v Logatec	2 „ 49 „
G. M. Pollich, predsednik terstjanskog odbora v Trstu	150 „ — „
Iz pušice v gostilni V. Ogorevc v Škoflci	5 „ 16 „
Gospa Marija Kozler v Ljubljani	50 „ — „
Skupaj	8795 gl. 44 kr.

Naznanilo

društva „Narodni dom“.

Vsled sklepa upravnega odbora z dne 17. dec. t. l. bodo se s 1. januarjem 1883 začele gg. deležnikom izplačevati v §. 4. društvenih pravil določene obresti, ki se bodo računale od 1. dne tistega meseca, ki je sledil na vplačilo deleža ali njegovega obroka.

Podpisani upravni odbor pozivlja tedaj vse gg. deležnike, ki so svoje deleže popolnoma ali le deloma vplačali, da se blagovolijo pri društvenem blagajniku gospodu dr. Josipu Starčiču, hišnem posestniku na Marije Terezije cesti šte. 5, za izplačilo omenjenih obrestí oglasiti.

V Ljubljani, dne 19. decembra 1882.

V imeni upravnega odbora:

Ivan Hribar, Dr. Alfons Moše,
tajnik, predsednik.

Zaloga

novih klobukov

v glediščnih ulicah št. 6.

Okrogli visoki klobuki iz klobučine (Filzhut, Cilinder), temno-črni, najnovejši nošnja v Parizu po 4 gl. 50 kr.

Enaki klobuki židani po 4 gl. 50 kr.
Bruselski klobuki iz klobučine (trdi ali mehki, črne ali rujave barve v raznih podobah) 2 gl. 20 kr.

Vsakdanji klobuki (dobre tvarine in v raznih podobah) po 2 gl. 50 kr.

Klobuki dunajski, za otroke itd. po prav nizki ceni 1 gl. 50 kr.

Naročila po pošti izvršuje urno in varno (1)

A. Pribošič.

Za božična darila

priporočam svoje izdelke!

V zlatu povite

urne verižice!!!

Tudi razpošiljam sledeče reči

s pravim cekinskim zlatom pozlačene,

ki se od pravega zlata ne ločijo:

Urne verižice za gospode po . . . 3 gl. 50 kr.
Urne verižice za gospe . . . . . 4 „ — „
Garnitura gumb za gospode . . . . . 1 „ 80 „
Garnitura gumb za gospe . . . . . 2 „ 20 „
Garnitura, brocha pa ubani najnovejše podobe . . . . . 3 „ 50 „

Prstani iz pravega 6 karatnega zlata z demanti iz Sumatre okinčani, ki se od pravih ne ločijo, po 5, 6, 7, 8, 9 in 10 gl. (Pri prstanih naj se naznani debelost prsta s papirnatim robcem.)

Vse pošiljam proti poštnemu podvzetju. Kdor pa prej po poštni nakaznici pošlje denar, pošljam mu reči brezplačno.

G. W. Schak,

(4) Versandtgeschäft, Prag.
Weinberge.

Agenti se iščejo.

Homeopatično apoteko,

od aleopatične popolnoma ločeno, je po Hahnemannu in Hagerju vravnal lekarničar v Ljubljani na dunajski cesti, ki prvotne tinkture, kakor tudi raznotere prereditve naj natančneje pripravlja, Kuglice, ki jih on rabi, so iz mlečnega sladkorja, kakor jih zaukazujeta Hahnemann in Hager, ter jih rabijo tudi homeopatični zdravniki sploh. Naročila naj se pošiljajo pod naslovom „homeopatična apoteka g. Piccolia v Ljubljani“, ki jih bode točno in cenok srbe la. (7)